

Izjeto vseh dan razen nedelj in praznikov.
Izšel dnevno razen nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication:
2657 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XV.

Cena lista
je \$5.00.

Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek, 5 septembra (Sept. 5), 1922.

Subscription \$5.00
Yearly.

STEV.—NUMBER 207.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

SODNIJSKA PREPOVED PROTI ŽELEZNIŠKIM DELAVCEM.

Justični tajnik Daugherty je izposloval pri zveznem sodniku Wilkersonu v Chicagu najdrastičnejši "indžunkien", kar jih je še bilo izdanih v zgodovini delavskih bojev v Ameriki. Prepoved je naperjena proti vsem odborom in članom šestih organizacij železniških delavcev pri Ameriški delavski federaciji. Prepovedane so stavkovne straže in denar organizacij se ne sme rabiti v svrhu stavke. — Gompers napoveduje generalno stavko kot protest proti "indžunkinu". Vprašanje generalne stavke se reši 9. septembra.

Chicago, Ill. — Temni časi prihajajo za delavstvo, ker delavstvo v Ameriki ni hotelo razumeti resnice, da mora biti politično aktivno v samostojni politični organizaciji, ako hoče pridržati pridobljene postojanke in doseči nove uspehe.

Justični tajnik Daugherty se je obrnil na sodnika James H. Wilkersona za sodnijsko prepoved proti železniškemu departamentu v Ameriški delavski federaciji, šest federaliziranim organizacijam železniških delavcev in 120 federaliziranim organizacijskim sistemom. Imenovanih je okoli dve sto petdeset oseb.

Daugherty je obdržal govor, iz katerega so prihajale že stokrat pogrete besede, da ni nasprotnik delavskih uni, ali proti koncu je povedal, da bo proti vse, kar je v njegovi moči, da ne bo poražen in uničen princip odprte delavnice.

Sodnijska prepoved je začasna in obravnava o trajni sodnijski prepovedi se vrši dne enajstega septembra.

Na voditelje stavke ni napravila sodnijska prepovedi najmanjšega vtisa in sliki se glasovi, da mogoče stavkarji ne nastopijo proti trajni sodnijski prepovedi na sodišču dne enajstega septembra, ker stane preveč denarja.

John Scott, finančni tajnik železniškega departamenta v Ameriški delavski federaciji, je rekel, da je bilo dozdaj izdanih do dve sto sodnijskih prepovedi v raznih krajih proti stavkarjem, a stavka se ravno tako vrši, kakor da bi sodnijske prepovedi ne bile izdane.

Washington, D. C. — Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, je izjavil, da ni še nikdar prejel toliko pozivov, da se proglasi splošna stavka delavstva kot letos. Okoli dve sto takih pozivov je prejela eksekutiva Ameriške delavske federacije. Povdarjal je, da je sklicana seja eksekutivne Ameriške delavske federacije za devetega septembra. Toda on in eksekutiva nimata pravice odrediti splošne stavke, ampak to lahko store razne enote, ki tvorijo federacijo. Njegova dolžnost je, je naglašal Gompers, da predloži eksekutivi položaj takšen, kakršen je.

Sodnijske prepovedi pa ni obsojal samo Gompers, ampak obsojili so jo tudi nekateri senatorji. David Williams, tajnik centralnega stavkovnega odbora v New Yorku, je obtožil predsednika perfidnosti, ulogo justičnega tajnika Daughertyja je pa opisal kot značilen akt političarja.

Zvezni maršal William C. Hecht v New Yorku je rekel, da je sodnijska prepoved za New York nepotrebna, kajti položaj je tako miren, da je odpustil več izrednih deputitjev, ker jih ne potrebuje.

STRAŠNA NAJDEA.

Kansas City, Mo. — V reki Missouri in blizu Nearmana, Kans., so našli avtomobil in h krmlu privezanega človeka. Oblasti sodijo, da je neznanec pripadal k tolovajskemu krogu in da je bil neznanec pri ponesrečenem ropu ranjen. Njegovi tovariši so ga privezali h krmlu in ga utopili, da jim ne pridejo na sled.

VREME.

Chicago in okolica. V sredo jasno, zmerni južni vetrovi. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 61, najnižja 70. Sonce izide ob 6:19, zaide ob 7:18.

PORAŽENI POLITIČARJI NE BODO UTONILI.

ZANJE SE ŽE PRIPRAVLJAJO
SLUŽBE.

Drugi, ki se smatrajo za "grešne kozle", se bodo morali pa umakniti.

Washington, D. C. — Marsikateri starogardnik je bil poražen pri primarnih volitvah. Šli so čez drn in strn a staro gardo v republikanski stranki. Stara garda ni pozabila uslug, ki so jih izvršili poraženi kandidati pri primarnih volitvah in sliki se glasovi, da so se Harding in njegovi posvetovalci razgovarjali, kako se naj nagradijo z drugimi službami oni, ki so podlegli v primarnem volilnem boju. Med poraženimi je tudi senator McCumber iz Severne Dakote, ki je predsednik senatnega finančnega odbora. Sliki se, da postane ravnatelj vojne finančne korporacije tako hitro, ko se pregovori ravnatelj Eugene Meyer, Jr., da položi svojo resignacijo. In to se zgodi, kljub spору, ki sta ga imela Harding in McCumber zaradi predloge o vojaški nagradi.

STAVKARJI NISO BILI SPOZNAVNI KRIVIM.

East St. Louis. — Ben McFarland, E. A. Dant in F. J. Bonis niso spoznani krivim, da so prelomili sodnijsko prepoved. Tako je odločil zvezni sodnik English. Sodnijsko postopanje je bilo uvedeno na pritožbo Big Four železniške družbe. Obtožila je stavkarje, da so se zbrali na postaji Mt. Carmel v noči 21. julija.

Omenjenega dne so šli McFarland, Dant in Bonis k šerifu Riggv v Mt. Carmel in so obtožili Harry Wilsona, agenta železniške družbe Big Four, da nosi samokres. Šerif je šel k Harry Wilsonu in mu naročil, da princesa orožje v zgornje prostore in da potegne iz njega naboje. Nekaj minut kasneje je Dant šel zopet k šerifu in ga vprašal, zakaj Wilson ni bil aretiran. Šerif je odgovoril, da ne mara povzročiti razburjenja. Nekaj minut kasneje je se zbral okoli postaje okoli pet in sedemdeset oseb, toda nemirov ni bilo. To je podlaga, na kateri je zahtevala železniška družba, da se proti trem stavkarjem uvede sodnijsko postopanje, ker so zahtevali, da se Wilson ravna po postavih, ki prepovedujejo nositi orožje.

"Upam, da izvojujete zmago v stavki s mirnimi sredstvi," je rekel sodnik. "Ako zmagate s mirnimi sredstvi, bo koristilo samo vam na dolgem potu. Jaz vem, kaj se pravi služiti krah z znojenjem. Koval sem železo tako dolgo časa, kot ste vi železniški uslužbenci. Dobro vem, kaj pomeni biti član delavske unije. Najprej sem mislil, da vas kaznujem, a vi imate dobre izgovore. Vi, mogoče imate precej zdrave človeške pameti in ste lahko velik faktor, da se spoštujete postava."

MEHIKANSKA LJUBEZENSKA DRAMA.

Kansas City, Mo. — Mehikanec Pablo Sanchez je sebi in svoji ljubici prerezal vrat z britvijo. Njegova ljubica je bila gđe. Maud Hogan iz Yote, Kans. Vzrok neizmerna ljubosumnost.

DEBS PODPIRA POSTERJA V NJEGOVEM BOJU ZA REORGANIZIRANJE UNIJ.

Chicago, Ill. (Fed. Press). — Eugene V. Debs je zadnje dni pisal W. Z. Fosterju iz zdravilišča, v katerem se nahaja že nekaj mesecev, da podpira njegovo akcijo propagande za reorganiziranje unij na industrijski podlagi. Debs čestita Fosterju na njegovem energičnem nastopu napram sovražnim silam in piše: "Ako ne bi tukaj ležal bolan, bi bil z Vami na prvi bojni fronti. Mizeri kapitalistični hlapci v Coloradu in Wyomingu, ki so Vas tako brutalno napadli v imenu zakona, in red, so posejali zmajeve zobe, iz katerih bode s časom vstali bojevnik revolucije, ki pomete s sedanjim korumpiranim sistemom s površja zemlje."

"VSI ALI NIHČE!" PRAVIJO POLITIČNI JETNIKI.

Dvainnetdeset jetnikov v Leavenworthu je odklonilo prošnjo za individualno pomiloščenje.

OBJAVILI SO ODPRTO PISMO HARDINGU.

Washington, D. C. (Federated Press). — Predsednik Harding je prejel priporočeno pismo od 52 političnih jetnikov — večinoma članov I. W. W. — ki so zaprli v zvezni jetnikolnici v Leavenworthu, Kans., radi protivoljnih pregledov. Pismu izjavljajo, da ne marajo prositi za individualno pomiloščenje, ako niso v oči predsednika vsi skupaj vredni amnestije.

Pismo, ki vsebuje 7500 besed, je odgovor na predsednikovo izjavo, katero je izrekel 18. julija t. l., ko mu je Splošni obrambni odbor predložil petico s 300,000 podpisov za amnestijo vseh ostalih političnih jetnikov, katerih je še 76 v zaporih. Predsednik je dejal, da bo ob priliki vpoteval petico, toda jetnikom nihče ne brani, da bi kot posamezniki podali prošnjo za pomiloščenje.

Prejelo pismo so jetniki naslovili na vse člane kabineta, kongresnike in senatorje, governerje vseh 48 držav, predsednike vseh delavskih uni v Ameriki in na stotine uradnikov, odvetnikov, županov, javnih govornikov in drugih odličnih oseb.

Glavni vzroki, ki jih navajajo politični jetniki, da ne morejo čelati individualnim prošnjam za pomiloščenje, so: obtoženi so bili v skupini in ne kot posamezniki; val so enako nedolžni ali enako krivi; individualne prošnje bi dale justičnemu tajniku priliko, da izbere nekatere, druge pa pusti trpeti barbarsko kazni; da so v zaporu le radi svojega prepričanja, kaj je bil Debs in ne morejo preklepati nazorov o razrednem boju, ker taki nazor niso nepostavni; nemški špijoni so bili vsi izpušeni iz ječe, ne da bi bili kdaj prosi za pomiloščenje.

Sadem jetnikov, ki so podpisali pismo; je obsojenih na dvajset let ječe, 32 je v zaporu za deset let in trinajst ima sedeti od pet do devet let.

VEČERNE SOLE V CHICAGU.

Chicago, Ill. — Večerne soled prično v Chicagu v ponedeljek dne 18. septembra. Odprte bodo ljudske, strokovne in srednje soled. Zate, ki se žele učiti angleščine, je priporočljivo, da se vpišejo v večerne soled. Nihče ni prestar za učenje. Znanje angleškega jezika je potrebno in koristno za vsakega delavca v Ameriki. Tisti, ki se žele strokovno izobraziti, imajo tudi priliko, da spopolnijo svoje znanje. Soled so brezplačne.

MONTEALSKA DEKLETA SE "PUNTAJO".

Montreal, Can. — Tukajšnja dekleta so ustanovila svojo organizacijo, ki ima nalogo bojevati se proti podaljšaniemu krila, ki ustvarjajo modo. Dekleta so obljubila, da bodo nosila dolga krila ne glede na to, kakšne sklene trgovci, ki uvažajo nove mode.

POVESTI O STRAŠNEM TRPLJENJU POTNIKOV NAVAONE IZMIŠLJOTINE.

FARMARJI PODPIRAJO
STAVKUJOČE ŽELEZNIČARJE V TEKASU.

Zveznega deputijskega maršala so ujeli pri pokladianju bombe.

Washington, D. C. — "Labor", glasilo organiziranih železniških delavcev, citira E. J. Dallasa, distriktnega uradnika za prodajanje vozniških listkov na Santa Fe železnici v St. Louisu, da dokaže, kako so amokavzarji lagali o strašnem trpljenju potnikov v Needlesu, ker so prometni uslužbenci prenehali delati.

Mr. Dallas pravi: "Vpričo poročil o trpljenju potnikov v puščavi, kjer so obstali vlaki, želim povedati, da so se ta poročila rodila v možganih časnikaških poročevalcev, ki radi napišejo veliko, da toliko več zaslužijo. Štiri tisoč prebivalcev v Needlesu, Cal., je zadovoljnih s klimo. Res je vroče poleti, pa ne ve, da bi kaj drugega povzročilo kot začasni neprijeten občutek tistim osebam, ki niso navajene vročine.

"Santa Fe železnica je srečna, da ima uveden Fred Harveyjev restavracijski sistem hotelov in obojevalne ob svoji progi. V El Garescu in Needlesu lahko potujejo z obedom tolikim ljudem, kolikor jih pride.

"Naši zastopniki so intervjuvali vse potnike via Grand Canyon, pa nobeden ni hotel opustiti potovanja ne glede na to, koliko časa bo vzelo, da dospejo na svoj cilj."

Washington, D. C. — V tujčinem glavnem stanu so prejeli poročilo o skupni demonstraciji 1,500 stavkujočih železniških delavcev in pet sto farmarjev. V pohodu so imeli zvrhane vozove s perotnino, kokošimi, jajci, zelenjavo, melonom, koruzo, slanino, moko in sadjem.

Na štandaradah so pa bili napisani: "Stavkujoči železniški delavci, ostanite trdni. Prvo darilo Farmarjev delavske unije. Prišli bomo vsak teden in še traja deset let."

Washington, D. C. — M. D. Farrington, član stavkovnega odbora za tisk, obtožuje, da je bil zvezni deputijski maršal ujet, ko je pokladijal bombo. On poroča, da so stavkovne straže opazovale maršala in so zahtevale, da gre šerif Shay z njimi, da izkoplje zavoj, ki ga je zakopal in ki se je izkazal, da je bomba. Preje se je dogodilo že par eksplozij blizu delavnice, ki pa niso napravile škode. Takoj so bili stavkarji obtoženi dejanja. Zdej skušata Santa Fe železnica in maršal Združenih držav potlačiti s molkom afero, od kar je bil deputijski maršal ujet pri pokladianju bomb. Dozdaj se še ni slišalo, da je bil kdo aretiran.

ALI SO RES ČASNIKARJI ODGOVORNI ZA SEDANJI KAOS V INDUSTRIJI?

Washington, D. C. — Ko je imel predsednik Harding pretekli torek intervju s časnikarskimi poročevalci, je bil precej nervozen. Precej časa pri intervjuju je porabil, da se je pritožil glede časnikarske aktivnosti o stavkovnih pogajanjih in stališču, ki ga zavzema Bela hiša v tej zadevi. Dejal je, da smatra časnikarje odgovornim, da še nista izravnani rudarska in železničarska stavka.

Časnikarski poročevalci, ki so vestno poročali, da je administracija v enem dnevu pokala dvakrat svoje mnenje o stavki, ki je pa bilo nasprotno, in so skušali izbristati za nasprotje z razlago, so poslušali z začudenjem predsednikovo mnenje, da so oni krivi sedanjega kaosa v industriji.

USTANOVITEV NOVEGA JEKLARSKEGA TRUSTA PROTI USTAVNA.

Washington, D. C. — Zvezna obrtna komisija je izdala formalno obtožbo, v kateri naglašajo, da je združitev jeklarskih družb Midvale-Republic-Inland nelegalna.

24-URNA REDNA ERAČNA PLOVBA IZ NEMOČJE V MOSKVO.

Koenigsberg, Nemčija. (Feder. Press). — Američan, ki želi posebiti Rusijo, lahko zdaj zapusti Berlin ob 6:32 zvečer in pride v Moskvu ob 6:15 naslednji večer. Prejšnja vožnja je trajala pet dni in traja še danes, kdor si izvoli starinsko železniško pot. Stirlindvajseturna vožnja se vrši v zraku, ki je zdaj redna in dostopna vsakomur, kdor hoče potovati z letalom. Iz Berlina v Koenigsberg vozi vlak, tu se pa potnik presede na eroplan, ki se ustavi v Kovnu in Simolensku in potem leti direktno v Moskvu. Letala prenašajo tudi uradno pošto med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo.

SPLOŠNO UMIKANJE GRKOV IZ MALE AZIJE.

Kemalove čete se bližajo Carigradu; grški kralj pobira zadnje rekrute.

FRANCOŠKA POLITIKA ZMAKUJE.

Pariz, 2. sept. — Kakor poročajo iz Carigrada, se grška armada umice na vsej fronti proti obali Sredozemskega morja pod stavitimi udarci Kemalove ofenzive.

Atene, Grška, 2. sept. — Grški generalni štab priznava v svojem poročilu, da se grške čete, ki so se bojevale okrog Touroubounarja, umicejo pod pritiskom Turkov. Turki še niso dosegli železnice, ki vodi v Ušak. Vojni minister Theotokis se je vrnil iz Smirne in danes se vrši izredna kabinetsna seja o položaju. Bistavljen je nov apel za rekrute.

Carigrad, 2. sept. — Grki beže iz Male Azije. Begunci se v množicah prihajajo v Carigrad in poročajo, da so turške čete pred omenjenim mestom. Ain-Egul je padel včeraj in vsa znamenja kažejo, da bodo turški nacionalisti uspešno obkrožili Grke na severnem koncu fronte.

London, 2. sept. — Grško-turška vojna je v resnici angleško-frančoska vojna, ki jo bledijo nemški. Anglija, ki bi rada kontrolirala tretje in zadnje izhodišče iz Sredozemskega morja (zdaj kontrolira Gibraltar in Sueški prekop), to je Dardanele, podpira Grke. Francija, ki je proti britski kontroli Dardanel, pa podpira Kemalove Turke. Javna tajnost je, da Francija daje kemalistom vojni material in denar; na drugi strani pa podpirajo turške nacionaliste tudi ruski boljševiki z namenom, da preprečijo britsko-grško kontrolo Carigrada in Dardanel ter pomagajo ubiti vpliv Velike Britanije v Aziji. Tako sta Francija in Sovjetska Rusija, ki sta drugače ljuti sovržniki, našli zaenkrat skupne interese v Mali Aziji.

12-LETNI DEČEK JE POGNAL
BANDITA V BEG.

Minneapolis, Minn. — 12-letni Leonard Collins je bil sam v groceriji, kajti njegov oče in mati sta odšla v kinogledališče. Pred odhodom sta posvarila sina, da naj bo oprezen pred banditi, kajti bandite so že dvakrat obiskali prodajalno.

Komaj sta stariši odšli, je Leonard spravljal trideset dolarjev v žep, petnajst jih je pa pustil v predalu. Vstopila sta dva bandita. Videla sta, da je deček sam in zahtevala sta od njega denar. Deček je rekel, da ne ve, kje je denar. Rekla sta, da ostane na mestu, da še sama ogledata, kje je denar. Komaj sta se bandita obrnila, je Leonard pograbil očetov samokres in je prišel streljati. Bandita sta zbežala skozi zadnja vrata.

Izgredi v Nemčiji.

Berlin, 2. sept. — Pri Elvešnih izgredih, ki so se vršili včeraj v Eberswaldu, je bila ena oseba ubita in 20 ranjenih.

Vlada je izdala nove odredbe proti uvažanju raznega blaga. Surov tobak je tudi prepovedan. Isti tobačarji, da bo eksportni davek zvišan za 60 odstotkov.

EVROPSKA KRIZA ODLO- ŽENA ZA NEKAJ ČASA.

Francija vabi zaveznike in Ameriko na konferenco glede vojnih dolgov.

POINCARRE SI JE OBRÉAL
"SVOBODO AKCIJE".

London, 2. sept. — Odškodninska kriza, ki je momentalno grozila izpodmakniti trhle gospodarske stebre Evrope, ni končana, temveč je odložena do Novega leta. Nemčija je dobila šestmesečni odlog plačil v zlatu, toda plačati mora v tem času veliko vsoto Helgiti v papirju. Za hip je Nemčija na boljšem, invazija Ruhr ne bo kakor je hotel Poincarre, ali vsa igra prične znova z Novim letom. Ko bodo zavezniki terjali plačila v zlatu za leto 1923.

Pariz, 2. sept. — Francoska vlada je vzela na znanje odlok repariacijske komisije, ki se glasi, da dobi Nemčija šest mesecev odloga glede plačil odškodnine v zlatu. Vlada ni odobrila niti zavržla odloka, izjavila pa je, da si Francija obdrži "svobodo akcije" v vsakem slučaju potrebe.

Francija je včeraj odgovorila na znano noto Balfourja, angleškega začasnega ministra znanjih zadev glede problema mednarodnih vojnih dolgov. Kot je znano, je Balfour v svoji noti informiral Francijo in ostale zaveznike, da bodo morali plačati svoj dolg Angliji kakor mora ona plačati svojega Združenim državam; o anuiranju vojnih dolgov torej ne sme biti govora.

Francija odgovarja, da je njeno stališče glede dolgov nespremenjeno, to je da se morajo dolgovci brisati, namreč dolgovci med evropskimi zavezniki. Francija dela razlago med evropskimi in ameriškim posojilom in predlaga, da Velika Britanija revidira svoje račune.

Nota tudi vabi zaveznike in Združene države, da se še letos snidejo v mednarodni konferenci, na kateri se naj pretresa in skuša rešiti vprašanje odškodnine in vojnih dolgov.

Ko je bil Poincarre vprašan, kdaj se naj vrši omenjena konferenca, je odgovoril, da enkrat po novembrskih volitvah v Ameriki.

KAKO ŽELEZNIŠKI STRAŠNIKI
POKAŽUJEJO, DA SO POTREBNI.

San Francisco, Cal. — L. S. Gordon, predsednik lokalnega stavkovnega odbora, izjavlja, da so bombe, ki so eksplodirale na kelodvorju v Roseville in San Bernardinu navadnih železniških signalni naboji, ki se razstrelje s silnim pokom. Gordon pravi, da se teh nabojev poslužujejo železniški strašniki, da povzročajo mnenje, da so potrebni, ker hudobni stavkarji pokladijajo bombe. Ako se tak naboj pokrije, tedaj se razstrelje še s večjim pokom. On pravi, da je lažje železniškemu stražniku razstreliti te vrste bombe, kot pa stavkarju položiti bombo.

NEVALEN STAVKOKAZ.

Minneapolis, Minn. — Stavkarja John Dodd in Andrew Kersh sta bila na potu, da se registrirata v stavkovnem stanu. Na potu sta srečala stavkoka John Pokorza in ga vprašala, kam gre. Pokorz je odgovoril, da gre oddal na stavkarje tri strela. Strela so privabili veliko občinstva.

Na sodišču je stavkokaz izjavil, da je strel al v silobranu, kajti stavkarja sta mu dala razna lena imena. Sodnik je preložil zaslišanje, da se zaslišajo še druge priče.

Značilno je, da je bil stavkokaz obožen, stavkarja pa brez orožja.

MASKIRAN BANDIT JE ODNESEL BOGAT PLEN.

Chicago, Ill. — Bandit, obleden po modri in obraz zakrit z belim svilnatim robcem, je vstopil v restavracijo Shure Bros in uplenil \$1,200.

POLOČITI SE JE TREBA ZA LJUDSKI ALI WALL- STREETSKI SOCIALIZEM.

BLAGOSTANJE LJUDSTVA
MORA BITI NAJVIŠJA
POSTAVA.

Se besede je spregovoril soc. po-
stano Meyer London v kongresu.

Washington, D. C. — Ko se je
vila razprava o Winalovi pred-
logu za kontrolo premoga, je po-
govoril v razpravo tudi socialistič-
ni kongresnik Meyer London in
je povedal nekaj bridkih resnic.
Dejal je, da se mora dežela od-
ločiti za ljudski ali wallstreetki
socializem.

"Te predlogo so njeni nasprot-
niki napadali kot korak proti dr-
žavni kontroli privatne lastnine,
kot korak proti socializmu," je
govoril London. "Nekaj je resnice
v tem. Nevarna je za vidika zagov-
ornika vseh postojećih naprav,
da se vladi dovoli ustaviti ali o-
mejiti profit proizvajajočo zmog-
nost posameznika. Ako se ustvari
precedent za premog, se lahko
razširi na kruh, meso, obleko..."

"Danes je praktično vprašanje
pred ljudstvom, ako se lahko ob-
drži civilizacija, kadar v državi
majhna manjšina lastuje in kon-
trolira naravna bogastva in glav-
no industrijo. Ali bomo imeli so-
cializem Wall Streeta ali sociali-
zem ljudstva? Ali naj se majhna
številu prizadetih lastnikov
premogovnikov dovoli, da ne bo-
do samo diktirali pogoje za nalu-
benje delavcev, ampak da gulijo
konsumente tudi z brezvestnimi
cenami? Ako ne bodo podvrženi
kontroli, tedaj se ohrani pravi-
ca do privatne lastnine, kot jo
razume konzervativni odvetnik,
toda ljudstvo bo pogubljeno. Izbi-
ra je tukaj, ali kontrolira majhna
skupina privatnih lastnikov živ-
ljenje naroda ali ljudstvo kon-
trolira za ljudstvo na demokrati-
čen način naravno bogastvo."

"Blagostanje ljudstva mora bi-
ti najvišja postava. Javna kon-
trolla naravnega bogastva, katere-
ga končni cilj je narodno lastni-
štvo, z demokratično upravo, je
nezabranljiva in človek v kon-
struktivno mislijo naj se loti te-
ga problema, da bosta prehodna
doba in proces brez vsakih bole-
čin."

KDO JE UKRADEL ZAPISKE DELAJSKE ORGANIZACIJE?

Toledo, Ohio. — W. P. Clarke,
predsednik organizacije steklar-
skih delavcev American Flint
Glass Workers Union, izjavlja, da
so neznani zlikovci vlomili pono-
či v prostore organizacije in u-
kradli zapiske organizacije. Za-
piski so bili fotografirani in ka-
seje vrnjeni. Teh fotografij se po-
služujejo odvetniki Eagle Glass
kompanije na sodišču. Kompanija
je pa izdelala omrežje, na podla-
gi katerega je bilo uvedeno kri-
minalno postopanje proti odbor-
nikom organizacije, izjavlja Clarke.

DELAVCI VPRAŠUJEJO, KDO JE IZ- VRIŠT VLOM, DA SE JE POSESTIL TEH ZAPISKOV? ALI NI TAK VLOM KAZNJI- VO DEJANJE?

Delavci vprašujejo, kdo je iz-
vriš vlom, da se je posestil teh
zapiskov? Ali ni tak vlom kaznji-
vo dejanje?

BUSELJ PŠENICE PO DO- LARIJU.

Minneapolis, Minn. — Tukaš-
nja trgovska zbornica je kvotira-
la buselj pšenice po dolarju za
september in nekateri izjavljajo,
da cena pade, ko pride kanadska
pšenica na trg. Temu so krive sla-
be kupnje, pravijo posredovalci.
Pšenice se veliko ne izvozi, doma
se pa vsa konzumirani ne more.

DA GRE V ZDRUŽENIH DRŽAVAH VELIKO OTROK BREZ ZAJTRKA V ŠOLE IN JE ZARADI TEGA KONSUM PŠENICE PROČJ ZNAN, KONGA POSREDOVALCI IN MESEČARJI NE PODEVO.

Belgrad, Jugoslavija, 2. sept. —
Kraji Aleksander je dal interni-
rat svojega brata Jurija, ki mu
je nekaj mesecev delal "nad-
lež". Jurij mora dvajset mese-
cev bivati v Nišu in vsa ta časa ne
smo obveštati z vladarsko hišo.

Srbaki prime Jurij interniran.

Jurij je obtožen, da dela proti
interesom države, ker je brata
Aleksandra in ministrskega pred-
sednika Pašića pisal zasmehoval-
na in grozilna pisma iz Pariza.
Konflikt je nastal radi zapuščine
kralja Petra in Jurijeve spanaše.
V nekaterih evropskih krogih se
tudi govori, da Jurija podpirajo
tjne politične skupine, ki so so-
vražne kralju Aleksandru.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press).

Stavbni delavci v Kansas Ci-
tyju so soglasno zavrgli ponudbo
delodajalcev za razsodišče. Kon-
traktorji bi radi, da se unije
stavbniških delavcev slepo odre-
dejo pravici do stavke in podvr-
žejo odloku razsodišča v vsakem
sporu.

Rudarji znova zastavljali. Sest-
sto rudarjev, vnosnih v premo-
govniku No. 12 Madison Coal
kompanije pet milj zapadno od
Herrina, Illinois, je zahtevalo 1.
septembra, ko jim je družba pre-
povedala postaviti avtomobile na
varen kraj za ograjo na svojih
tleh. Prej so rudarji, ki se vozijo
v avtomobilih na delo, lahko ime-
li avto je ves dan na ograjenem
mestu blizu jame, toda zdaj je
kompanija iz nepojasnjenega
vzroka to prepovedala. Zato je
stavka.

Delo v premogovnikih ne bo
stalno in v polnem zamahu, do-
kler bo trajala stavka železniš-
kih delavcev. Premogarskim dru-
žbam primanjkuje vozovi za
nakladanje in odvažanje premo-
ga pri rovi. Vozovi, kar je bilo
praznih, so bili po končani stav-
ki hitro napolnjeni, zdaj se pa o-
menjuje obrat, ker ni vozov in tu-
di lokomotiv manjka. Po poroč-
lih, datiranih zadnjo soboto, o-
bratuje komaj 60 odstotkov premo-
govnikov. V južnem Illinoisu
deloma počivajo rudniki in ru-
darji čakajo na vozove. Ne de-
setisoč tovornih vagonov in ti-
soče lokomotiv leži na tirih okrog
delavnic, čakajoč na popravila.

Delavci na železniških progah
dobe ta teden zvišanje meze za
tri cente na uro. Tako so nami-
gnili pred par dnevi v krogih
vladnega železniškega odbora, ki
ima zadevo v rokah. E. F. Grable,
predsednik organizacije teh
delavcev, je apeliral na odbor, da
naj odloči 46 centov na uro mi-
nimalne meze, ker delavci ne
morejo živeti z manjšo mendo. Po
sedanji lestvici prejema 23 do
35 centov na uro. Tri cente zviša-
nja torej pomeni 26 do 38 centov
— veliko manj kat prosil Grable.

Američan uživa slavo, da je naro- dil dež v Italiji.

Rim. — Dr. Charles M. Hat-
field, ameriški dežetvorec, je dan-
es večji junak v Italiji kakor
pesnik Gabriele d'Annunzio. Hat-
field uživa slavo, da je naredil dež
v južni Italiji.

Strahna suša je trajala štiri
mesece. Bile so procesije, božja
pota in molitve, a vse ni nič poma-
galo. Končno se je nekdo spomnil,
da je v Ameriki čudodelnik, ki
zma narediti dež. Takoj so pisali
ponj. Dr. Hatfield je res prišel
pred dvema tednoma in se nastani-
l v Neaplju. Čez nekaj dni je pa
izginil in istočasno so se privale
nevihte in veliki deževni ualivi so
namočili polja, pašnike in vrtove.
To je bilo zadnji teden.

Italijanski časopisi, ki niso spr-
va črhili ničesar, zdaj prinašajo
dolge kolone slasvopevov ameri-
škemu dežetvorcu. Listi so uve-
rili italijansko javnost, da je dr.
Hatfield res naredil dež. Mete-
orološki inštituti v Rimu in Ne-
aplju ne morejo pojasniti kako je
nenadoma prišel dež. Znanstveni-
ki iščejo Hatfielda, ker bi radi iz-
vedeli tajnost njegovega dela.
Pojavilo se je gibanje, da naj vla-
da izplača Američanu milijon lir
nagrade. Toda dr. Hatfielda ni
nikjer; še celo ameriški konzul v
Neaplju ne ve, kam je izginil. Mo-
goče je skrivaj odpotoval domov,
ko je dovršil svoje delo.

Kdo je dr. Hatfield?
Leta 1905 je bila v Californiji
luda suša. Tedaj se je prvič o-
glasil Hatfield, ki je v hribih Al-
tadene delal eksperimente, da je
izmael kemični proces, s katerim
lahko izliti dež. Bogati ljudje v
Los Angelesu so mu takoj ponu-
dili \$1000, ako naredi dež osem-
najkrat od 15. decembra do 1.
maja. V tem času je deževalo de-
vetnajstkrat in vsakokrat je pa-
dilo 12 palev dežja. Hatfield je
dobil obljubljeni nagrado.

Od tistega časa je bil poklican
v razne druge kraje v Ameriki,
kadar koli je suša ogrožala letino.
Naredil je dež v Wisconsinu, Min-
nesoti, Severni Dakoti, Kaliforniji
in Alberti in povsod je pobral vi-
soke nagrade. V nekaterih krajih
je bil celo poklican, da naj pre-
preči prevelik nalič, toda tega ni
mogel steriti. Nikdar pa ni razo-
del tajnosti svojega procesa, iz-
vzemši da njegove kemične spo-
jine naredi viago v zraku kakor
slede oblaki.

POSTNI USLUŽBENCI ŽELE- ZNIŠKEGA GLAVNEGA PO- ŠTARJA KOT RAZBOD- NIKA.

Washington, D. C. — Narodna
federacija poštinih pisarniških u-
službenec opozarja kongres na
deželo, da se vedno bolj razjeda
morala v poštni službi, od kar je
Will H. Hays prenehal biti glavni
poštar. Gilbert E. Hyatt in Thos.
F. Flaherty, predsednik in finan-
ni tajnik omenjene organizacije,
sta se obrnila na Haysa, da spre-
me mesto razsodišča v sporu, ki
postoji med organizacijo poštinih
uslužbenec in podpoštarjem
Bartlettom. V odprtem pismu na
Haysa izjavljata, da so časi mini-
li, ko je vladalo zadovoljstvo, kaj-
ti odpravila jih je nova avtokra-
cija na višjih mestih.

Haysa so povabili, da postane
razsodnik v sporni zadevi, ker ob-
čutijo, da bi ne bilo pametno, ako
se obrnejo na predsednika ali
glavnega poštarja, da uvedejo pre-
iskavo poštinih nadzornikov, kajti ti
so pod Bartlettovo kontrolo. Oni
žele nepristransko preiskavo in
zaradi tega so se obrnili na Hay-
sa.

Anglija zapira ameriški konzulat.

London, 2. sept. — Majhna di-
plomatna praška, ki bo mogoče
imela dalekosečne posledice v
razmerju med Veliko Britanijo in
Združenimi državami, se je pripeti-
la v Newcastleu, kjer je bil na
zahtevo angleške vlade zaprt a-
meriški konzulat. Odnosni ame-
riški konzul Fred O. Slater in
podkonzul Russell M. Brooks sta
naredila potnikom v Združene dr-
žave pogoj, da drugače jim ne
vidirata potnih listov ako ne po-
tujete na ameriških parnikih. An-
gleška vlada se je takoj pritoži-
la na ameriški državni depart-
ment, ki je nato suspendiral kon-
sula in podkonsula. Stvar pa s
tem še ni končana. Zdi se, da je
ta incident znak trgovske vojne
med Ameriko in Anglijo.

DOPIS IZ JUGOSLAVIJE.

Litija, Jugoslavija. — Minilo
je že nekoliko mesecev, odkar
sem zapustil vrata svobode Zdr-
ženih držav in prišel na tla nove
jugoslovanske države. Takoj pri
vstopu v svoj rojstni kraj se mi
je zdelo vse najbolje. Videl se
mi je vendar vse drugače in re-
ši moram, da se je v zadnjih dva-
najstih letih, odkar sem bil od tu,
zelo mnogo spremenilo.

Mlad sem bil še, ko sem pred
dvanajsetimi leti zapustil rojstni
kraj. Druga ni bilo kot "mu-
he" in želja za svetom, kar me je
sililo, da sem šel v Ameriko. Uči-
vel sem bil tamkajšnje življenje
in morda bom zopet kmalu tam
med člani in članicami SNPJ ter
z njimi sodeloval v največji naši
podporni organizaciji.

Kolikor sem upredel, mlada
država Jugoslavija ni tako slaba
dežela za trgovce in druge špe-
kulante, za kmeta je slabše, po-
sebnost letos, ko je mnogo škoda
prizadejala suša in so kmetje pri-
delali. Že lanskó leto ni bila kaj
prida letina, letos pa je skoro za
dve tretini slabše, da se je res ba-
ti, s čem se bodo ljudje preživ-
ljali.

Draginja vedno narašča in o-
ne plezajo. Sene je letos na taki
ceni, da bo kmalu moral kmet
prodati vso živino in vse pustiti
pri tli s trebuchom za kruhom po
svetu kakor si sreče. Vinogradi v
naši okolici dobro delajo in na-
deja se je, da bo vina dovolj,
pa tudi dobro bo, kakor kaže ter
ne bo bog poslal nič tistega tr-
dega dežja z nebes in pokončal
letine. Sicer pa so tukaj dobri
verniki in upati je, da bodo iz-
prosili dober pridelek. Želim jim
mного uspeha, bodo pri tem imeli
vsej kaj vlitka, saj drugod ga i-
tak ne bo.

Dne 15. avgusta smo imeli so-
kolski izlet v Ljubljano. Vse bi
rad popisal, pa mi ni mogoče.
Spreved sokolov je prišel ob pol
desetih z glavnega kolodvora.
Prvo je bila narodna noša vseh
slovanskih narodov, na konjih,
voze in peš, potem so se vrstile
šolske sokolice in sokoli, nato Slo-
vence, Hrvatje, Amerikani, češki
domobranci, Rumuni, Arabci,
Belgijci in tako dalje. Vrstila se
je povorka konjenikov, sokolov,
ki jih je bilo okoli stote. Največjo
pozornost so vzbudile češke de-
klezla s svojim klicem "Zdravo,
zdravo", in iz oken poslopij so
odmevali glasovi odzdravov.

Vse je bilo v venci in zasta-
vah. Z oken poslopij so na mimo-
ideče metali vence in zelenje na
sprehod sokolov, pač redi moram,
da takega slovja še nisem videl

in tudi o Ljubljani mislim, da še
ni videla kaj takega. Spreved se
je pomikal malone po vseh glav-
nih ulicah in tedaj na telovadi-
šče, ki je postavljeno četrto ure
ixven Ljubljane. Bil je to lep dan,
le vročina nas je mučila nas in
telovadca, da je bilo jo.

Telovadba je pričela okoli če-
rte ure popoldne, kjer so nasto-
pile prve sokolice, ki se vzbudile
v lepem nastopu največje pozor-
nost, nastopili so tedaj sokoli, ki
pa niso napravili tega, kot bi ime-
li. Nastop šestih Francozov nam
je najbolj ugal, pa niso dobili
nikakršne tekme. Poveljeval jim
je prof. Boucheon. Dalje je nasto-
pilo kakih tritisoč vojakov v no-
vih uniformah. Proizvajali so va-
je z bajonet in puškinimi kopi-
ti. Zatem je bil nastop kakih tisoč
konjenikov, ki so tudi izvali nav-
dušenje med udeleženci.

Pri tem slavlju sem videl vsa-
kovratne zastave, tudi "red white
in blue" je bila na vrhu na de-
sní strani glavnega poveljnika te-
lovadbe na tribuni. Na levi je bi-
la zastava SHS in potem vse dru-
ge.

Pri takih prilikah ne izostane-
je nesreče in tako je bilo tudi te-
daj dovolj ranjenih. Dne 14. av-
gusta je umrla neka Čehinja radi
vročine, ranjena je bila tudi naj-
huje neka druga Čehinja, ko je
priletel kos opeke z zgradbe ne-
ke nove hiše. Vse temu je telo-
vadila, da je imela veliko rano
na glavi.

To je bilo veliko razburjenje za
Ljubljano, ki ni vajena tako o-
gromnih posetov. Dobro so na-
pravili, čeprav je list "Domoljub"
prinesel v članku, da noben
orlov ne sme prisostovati slavlju,
sicer bo pogubljen.

Pozdrav članom SNPJ. — Fe-
lix Rodina.

FRANCOSKI MOGOTCI KO- MAJ ČAKAJO RAZKOLA V NEMČIJI.

Slabotna nit, ki še drži Bavar-
sko navezano na nemško federa-
cijo se trga in z vso neoprčnostjo
pričakujejo francoski mogotci,
da bi se utrgala. Če bi se Bavar-
sko odtrgala od Nemčije, bi bilo
zadostno politiki, zasnovani po
Clemenceauju v Versaillesu in
militaristi na francoskem bi želi
popolno zmago.

Pravilo "deli in vladaj", ki se
ga je posebno posluževala nekdan-
ja Nemčija in je prav to povspeli-
lo njen propad, je postalo pravilo
pristašev bivšega Clemenceauja
in militaristov. S tem, da bi Fran-
cija rada videla Nemčijo oslab-
ljeno po razkolu, se menda ne za-
večajo voditelji na francoskem,
da bi bilo toliko bolj onemogoče-
no plačevanje vojne odškodnine,
katere zahteva Francija od Nem-
cev v polni meri, daširavno ob i-
stem času izjavlja, da ne bo pla-
čala svojih dolgov Ameriki in
Angliji. Če se bo odeciplo od
Nemčije Obrenje, tedaj bo Cle-
menceaujeva zahteva izpolnjena.
Po njegovem bi se moralo Obre-
nje priključiti Franciji, ako že
ne politično vsaj gospodarsko.

Menda se nihče tako ne sani-
ma za Obrenje kot se sedaj fran-
cosko časopisje, ki neprestano
prinaša statistične in druge po-
datke o finančnih in ekonomskih
razmerah v Obrenju. Pri tem sko-
raj brez izjeme vse napada nem-
sko upravo in pozivlja Anglijo,
da stoji na strani Francije ter jo
podpira pri njenih zahtevah za
uvedbo plebiscita v Obrenju radi
vprašanja avtonomije.

Poznavalec zgodovine se morda
spominja, da so bile akoraj vse
okupacije po Napoleonu storjene
pod pretvezo plebiscita, daširav-
no "plebiscit" nikdar ni tako iz-
padek kot bi šelelo ljudstvo. Ge-
neral M. Graig, poveljnik ameri-
ških čet v Nemčiji, bi bil rad pre-
prečil separatistično gibanje, ki
se je pričelo vršiti po francoskih
zagrizenih pred dvemi leti. Po-
veljnik francoskih čet je telefoni-
ral generalu Graigu nekega jutra
ob dveh zjutraj, da bo drugo ju-
tro izdan razglas, da je Obrenje
neodvisna država. General Graig
pri tej priliki ni vprašal ne za
kako posredovanje niti ne za ob-
lubo pomoči. General Graig pa
je rekel, da Američani v Coblen-
zu bodo nepristranski, če pa bo
prišlo do kakšne vstaje, bodo nasto-
pili, pa naj bo vstaja povzročena
od katerekoli strani.

Če bi šodil po časopis "Dor-
tenu", bi Slovci smatrali, da je O-
brenje še sedaj nekako neodvisna
država; vsekako so želje franco-
skih uradnikov pri tem listu, iz-
hajajočem v Koblenzu, da bi se
to izvršilo. Če bo Bavarska valed

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907
v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 30. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbori

UPRAVNI ODESEK:

Prisednik Vincent Calahar, podpredsednik Andrew Vidrick, R. F. D. 7, Box 52, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blaginjak John Vegrich, usodnih glasila Jaka Zavertnik, upravitelj glasila Filip Gadin.

POROTNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 406 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenichar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 672, Ely, Minn., John Terrell, Box 191, Lawrence, Pa., John Gerich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHOODNO OKROŽJE: Jacob Ambroski, Box 286, Moon Run, Pa., John Grotzki, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Great, Kans., za jugoslapad, Max Mare, Box 106, Buhl, Minn., za severozapad, Mike Zugel, 5453 S. Washington St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 2134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Semrak, 5860 Procter Ave., Cleveland, O., William Sitter, 8003 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdržitveni odbor:

Prisednik: Frank Allen, 2134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., John Olen, 3535 W. 26th St., Chicago, Ill., Joe Stuk, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR!—Korrespondenca z gl. odborom, ki deluje v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo Predsedniku S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODOPORE SE NASLOVE: Bolniške taj-
nitve S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vsebuje se naslov: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blaginjitvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prisilbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zalti, predsedniku nadzornega odbora, glavnemu naslovu je agenci.

Vsi pismi na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 406 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, oglaš, naročila in spisi vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

svojih monarhističnih stremljenj odtrgana od Prusije, kar je vse mogoče, tedaj bo tudi Francija takoj hotela imeti posebno "garancije", da se ne bo kaj zgodilo, kar bi bilo v škodo Franciji. Ruhr je Francoskim mogotcem zelo pri srou, vzljeto temu, da ne vidi radi tega stremljenja njih angleški bratci, ki imajo v Ruhru večje število premogokopov v svoji lasti. Mogoče bo potreben Ruhr, da Francija zadobi take garancije?

Francosi niso pozabili, kako je bilo v Francosko pruski vojski, ko se je Bismark združil vse med seboj bojujoče se države Nemčije in jih pridobil proti Franciji. Če bi se Franciji posređilo priključiti nazaj one čase, ki so bili pred letom 1870, ne bi bila s tem samo preprečena vsaka nadaljna vojaka v Nemčijo, temveč bi Francija postala glavna sila v Evropi in bi zopet lahko igrala vlogo gospodarstva kot jo je igrala pred mnogo leti.

Droblj

Od blizu in od daleč.

Tom Moore, predsednik delavskega kongresa v Kanadi je bil v Montrealu že 23tiš izvoljen za tajnika delavske organizacije.

Unijski dokumenti organizacije steklarskih delavcev so bili ukradeni iz unijskega urada v Toledo, kot zatrjuje predsednik unije steklarjev. On sodi, da so bili izmaknjeni, fotografirani in zopet vrnjeni v predale.

Delavska vlada v Thuringu na Nemškem je prepovedala ustanovljanje vsake narodnjaške organizacije, ker smatra, da take organizacije samo škodujejo državemu edinstvu.

Italijanski in francoski listi pišejo, da "Krasnaja Gazeta", ki izhaja v Moskvi, piše, da bodo Krupp in še drugi nemški kapitalisti ustanovili tovarne za vojni material. Ruski listi zanikajo take vesti.

Med staro šaro je našel dragocnost zbiralce starih obročev, nekati Katzmann v New Yorku. Iz smeti je izlekel ves pomazan prstan, ki ga je poslal v cenitev in mu je draguljar odgovoril, da je platinast prstan vreden najmanj \$1000. Revel ne verjame, da bi res našel zanj celo bogastvo.

ZA KRATKE ČAS.

Mlada gospa: "Tako sem nesrečna, celo večer je že moč odspet in prav nič ne vem, kje bi bil." — Prijateljica: "Moja draga, je potelaš se, gotovo bi bila dvakrat toliko nesrečna, če bi vedela, kam je šel."

Mal nesporazum. — Moš je hotel kupiti sliko Michelangela, ko je izvedel, da je bil Michelangelo najboljši artilist. Po vseh umetniških izložbah je že vprašal, če bi je imel, pa je zastojl lakal. Slednjic je prišel v trgovino z moša-

nim blagom in vprašal, če imajo sliko Michelangela. "Ne," je rekla prodajalka. "Michelangela nimamo, pač pa lahko dobite "Michelholijo", je tudi lepa slika."

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Wilwaukee, Wis. — Če bo v bodoče dopis detajliran in se bo tikal rojakov v naselbini, je potreben podpis. Pozdravi!

SEVERA'S CATHAROL

Zanesljivi liniment

Istočasno uporaben je za izvinjenje, obklade, za odpravljanje in ohlajanje bolnih mišic ter udov.

SEMI DO IN 60 CENTOV

Vprošajte v lekarnah.

SEVERA'S CATHAROL

Zanesljivi liniment

Istočasno uporaben je za izvinjenje, obklade, za odpravljanje in ohlajanje bolnih mišic ter udov.

SEMI DO IN 60 CENTOV

Vprošajte v lekarnah.

SEVERA'S CATHAROL

Zanesljivi liniment

Istočasno uporaben je za izvinjenje, obklade, za odpravljanje in ohlajanje bolnih mišic ter udov.

SEMI DO IN 60 CENTOV

Vprošajte v lekarnah.

SEVERA'S CATHAROL

Zanesljivi liniment

Istočasno uporaben je za izvinjenje, obklade, za odpravljanje in ohlajanje bolnih mišic ter udov.

SEMI DO IN 60 CENTOV

Vprošajte v lekarnah.

SEVERA'S CATHAROL

Zanesljivi liniment

Istočasno uporaben je za izvinjenje, obklade, za odpravljanje in ohlajanje bolnih mišic ter udov.

SEMI DO IN 60 CENTOV

Vprošajte v lekarnah.

SEVERA'S CATHAROL

Zanesljivi liniment

Istočasno uporaben je za izvinjenje, obklade, za odpravljanje in ohlajanje bolnih mišic ter udov.

SEMI DO IN 60 CENTOV

Vprošajte v lekarnah.

SEVERA'S CATHAROL

Zanesljivi liniment

Istočasno uporaben je za izvinjenje, obklade, za odpravljanje in ohlajanje bolnih mišic ter udov.

SEMI DO IN 60 CENTOV

Frank Heller:

Blagajna velikega vojvode.

Roman.

Is švedske preloži F. J.-o.

(Dalje.)

"Ko vam povem, kar sem se na menil, gospod profesor, tedaj prav gotovo pomislite, da sem nor ali pa brezmejno nesramen!" Filip je začuden odprl oči.

"Ne razumem. Prepričan sem v nasprotnem."

"Vidite, stvar je takšna. Kapitan Dupont je naredil danes jako dobro kupčijo, ko je odbil mojo ponudbo in ostal pri vaši. Plačilo za svojo poštenost, bi se lahko rko."

"Ker bi mu jaz ne mogel plačati dogovorjene vsote!"

Filip je gledal grofa in mislil: da se šali; ta se je sicer smejal, toda njegov smeh je bil izraz prokne in opravičevanja. Ni dobro razumel; Ne bi mogel plačati, mogoče šele na Minorki.

"Mogoče šele na Minorki?" je ponovil Filip mehanično.

"To je pa odvisno od tega, kaj so naredili buntovni z mojim posestvom!"

Sredi stavka je grof Punta Hermosa utihnil in hitro pogledal Filipa, da vidi, kak vti so naredile nanj njegove besede. Filip, katerega možgani so se vedno predelavali razkritje o svoji tajstveni spremljevalki, ni imel časa, da bi malo globlje mislil, zato grof ni zapazil na njegovem obrazu nobene izpremembe. Prav nič nenavadnega ni razumel Filip v grofovih besedah. Zato je sedaj grof mirno nadaljeval:

"Sedaj gotovo razumete, da velja to, kar je veljalo danes popoldne za kapitana Duponta; sedajle zvečer tudi za vas! Nisem imel poguma, da vam priznam vse to, ko sem se pred dobro uro pogovarjal z vami. . . oziroma hotel sem poskusiti srečo onih potnikov na ameriških ladjah, ki se brez voznega listka vkrcajo na ladjo in potem čakajo, da jih lastnik — ako je dobro razpoložen — vrže v morje. Ko ste me pa povabili ce-

lo k večerji, zbudili ste glas moje vesti. . ."

Filip se je glasno zasmejal, a obenem tako prično, kot že dolgo ne. Nepremagljive simpatije je dobil za tega orjaka, ki ga je opazoval s širokimi očmi in veselimi smehljajem okoli ust.

"Gospod grof" je odgovoril. "Imel sem dovolj denarja na razpolago, da sem plačal Dupontu za teden dni naprej, toda ako bo treba, plačam še za en teden. Le nikar si ne delajte nepotrebnih skrbi. Stvar uredimo, kakor hočete vi — a sedaj k večerji! Vidim, da prihaja moja soproga. . ."

"Toda, ako so buntovniki vse uničili, kar sem imel, kaj potem gospod profesor?"

"Vaša družba mi bo v plačilo, . . in naučiti vas hočem, da dobite spoštovanje in respekt pred žurnalisti."

Filip je vzel pod roko svojega gosta, namignil gospodu Estebanu, ki jih je ves čas nemirno opazoval in šel z obema tajin-stveni spremljevalki nasproti.

Bilo je nekaj minut po deseti uri, ko so izstopile štiri osebe iz kočij, ki sta jih pripeljali na rob marsejskega pristanišča. Bili so: Star gospod z zlatimi naočniki, velik gospod, ki je šepal, črna gospod v zelenem površniku in dama v potni obleki.

Ob pomolu, ki so vanj butali belorazpjeni valovi, se je zibala lična jahta, iz dimnika se je valil gost dim.

Ko sta se kočiji ustavili, je splezal iz jahte mož bakrenordečega obraza, stopil v čoln in odplul proti pomolu. Stopil je na pomol in zaklical:

"Gospod profesor!"

"Da, kapitan Dupont!"

"Mislim sem, da je to nekaka selitev Israelovih otrok iz Egipta. Prav čedna družba se vas je nabrala."

"Samo vaši varovanci, gospod kapitan, ki ste mi jih poslali in priporočili vi sami. Mislim, da vas je našel moj sluga in vam sporočil vse potrebno zaradi provianta."

"Vaša soproga!" je rekel kapitan in opazoval starikeva damo v potni obleki, ki je stala nepremično in se prav nič ni menila za oster in hud pomladanski veter.

Filip se nakloni in vprašujoče pogleda kapitana.

"Da, da, vse je v redu, dobil sem vaše poročilo. Toda o dami ni bilo govora. Vrag vedi ali moremo krzvu jahte 'Istorkija' zau-pati žensko osebo?"

"Toda, gospod kapitan, naša dama je jako skromna v svojih zahtevah — ona se ne boji nič vetrov, niti morja. . . niti se ne plaša imena vaše jahte. . ."

Kapitan se je zasmejal, toda zopet se je namrgodil njegov obraz: "Zdi se mi, gospod profesor, da so danes ušli vsi hudiči z verig."

"Kako to?"

"Pri moji veri, danes hoče ves svet potovati na Minorko. Najprej pridete vi, potem ona dva gospoda; da ste pripeljali sedaj seboj še svojo soprogo, niti ne omenjam; toda verujte ali ne verujete; komaj sem prišel v pristanišče, ko sem se poslovlil od vas in obeh gospodov, bil je že tudi zopet nek možakar, ki je hotel na Minorko."

Način, kako je govoril kapitan te besede, je jasno govoril, da je bil precej razburjen.

"Še nek možakar?" je vprašal Filip začuden.

"Da, da!" je potrdil kapitan Dupont. "In povrh vsega še Jud, čujete, Jud, gospod profesor!"

"Toda dragi Dupont, Jud je ravno tako lahko dober človek kot smo mi. . . Kaj ste mu odgovorili?"

"Naj ga nosi vrag!" Kapitan je prenehal sredi stavka. "Ženska, ako ravno mora biti, to že še gre. . . toda Juda — Jud ne sme na mojo barko. . . pa naj bo kdorkoli, gospod profesor."

Filip se je glasno zasmejal, kapitan je pa mogočno izpljunil in odšel, da uredi vse potrebno za prevoz na jahto.

Gospa Pelotard je prva stopila v čoln, potem senor Esteban in grof Punta Hermosa. Ko je hotel vstopiti Filip, ga je nenkrat pofegnil za rokav Dupont, ki je stal še vedno na obali:

"Naj me vzame tristo hudičev, gospod profesor. . . Jud je že zopet tu —"

Filip se je hitro obrnil. . . tudi Esteban in grof sta iztegnila vravate, da bi bolje videla.

Nizek, plečat mož v kožuhu in okroglem klobuku, se je pripeljal

na kožijo in tekal proti pomolu ter mahal s palico.

"Kapitan, kapitan!" je kričal skoraj hripavo. "Počajste, za bojo voljo, stojte! Ali se niste premislili? Prosim vas, vzemite me seboj!"

Kapitan je hitro potisnil Filipa v čoln, skočil za njim, potem se je pa ježno obrnil proti došlecu in zakričal:

"Vas. . . seboj. . .? Ako bi šel v Palestino, potem bi vas nazadnje še vzel seboj. Toda povratno karto bi si morali kupiti kje drugje!"

Kapitan Dupont je odgovoril z veslom, s katerim je udaril v morje, da je čoln odplul nekaj metrov od obale. Možakar na pomolu je pa skakal, mahal s klobukom in kričal:

"Kapitan, gospodje, jaz moram na Minorko, jaz moram z vami!"

Luč plinove svetilke je padla in osvetila njegov obraz. . . a Filip je tako hitro in nervozno poskočil po koncu, da se je čoln občutno zamajal. . . Ta obraz. . . ta obraz. . . Nepremagljiv nagon ga je gnal, da je zakričal glasno. . . njegov zaničljivi glas se je slišal iz bučanja valov.

(Dalje prihodnjič.)

Vrhovna uprava.

Govor posl. sodr. Etbina Kristana v posebni debati o proračunu dne 17. julija v Beogradu.

(Dalje.)

Gospodje, začetek tega sistema se opaža že v tej državi, in sicer v znatni meri. Tudi tukaj imamo že nekaj, kar bi se približno lahko imenovalo kamarila, in sicer imamo to v civilni obleki in v vojaški uniformi. Posledica tega je, da se v državi vodita dve različni politiki, ena oficijelna, druga neoficijelna, ki lahko prideta do spopada, ali pa se mora oficijelna politika enostavno podrediti oni drugi, ki se dela v senci samega dvora in dvorskih osebnosti. Da se je to tudi pri nas začelo razvijati, je dokazalo nekoliko dogodkov, zlasti iz zadnjega časa, ki so vam vsem znani, pa mi zaradi tega ni treba naštevati posameznih slučajev.

Gospodje, če bi od tega imela škodo le kakšna majhna skupina ljudi, bi se to še nekako moglo prenašati; toda resnično škodo od tega ima vsa država, in sicer ne le trenutno škodo, ampak iz tega se porajajo nevarnosti, ki groze vsej državi in napravljajo bodočnost nejasno in megleno. Politika v monarhiji deželi, v kateri ni vladar le reprezentativna figura in nič drugega — ne tako monarhije so le na papirju in jaz ne verujem v to-prosto reprezentacijo, ne verujem vanje niti v Angliji, ker so tudi tam nekatere kronске institucije, po katerih vpliva vladar na politiko dežele, in ni res, da bi bila Anglija čisto konstitucionalna monarhija, v kateri vladar stmo reprezentira, temveč se gode tudi tam zlorabe, in sicer velike zlorabe — politika v taki državi ne more trajno biti politika naroda.

Gospodje, jaz torej enostavno ne verujem v monarhijo, v kateri vladar le stoluje na nekakšnem nebu, odkoder se včasih pokaže narodu, sicer pa da ne vpliva na politiko. Tega ni. In če ne vpliva vladar sam, se najde soproga; tu so principi, tu so vsakovrstni bratanci in sestrične, ki hočejo kaj veljati, in sicer ne le s svojimi naslovi in s svojim sijajem, ampak hočejo reprezentirati neko silo.

In na sunaj.

Tudi pri nas se že pojavljajo nekakšni principi, o katerih nimam prej nič vedeti. (Medklic: Kakšni principi so to?) Evo: tu je na primer nekakšen princ Pavle; vsak

čas lahko štamo: Njihova visokost knez, njegova visokost princ in kaj vem kaj. Tako se to lepo razvija. Stopili smo v nekakšne sorodne odnose z neko drugo državo, in le pazite, kako lepo se to tudi to dalje razvija. Le zaradi tega, ker imamo take odnose, naj bi bil sedaj zaljubljen v Rumunijo in v rumunsko politiko in moral bi smatrati to politiko za dobro. (Dr. Slavko Šečerov: Tega ne ni.) (Rumunski kralj je bil Hohenzollern, pa je vodil boj proti Hohenzollernom.) Vodil je boj proti Hohenzollernom, ker je vedel, da ni smel drugače, ker je moral računati s tistimi, ki so bili bliže. (Minister Svetozar Pribićević: Karol ni tako delal.)

Meni ne gre za to, kako je postal v času vojne, ampak za to, da prihaja politika v naši državi, odvisnost od politike druge države. (Minister Pribićević: Bog obvaruj! Tako to ni!) Gospod minister, vedno je bilo tako. Rumunski dinastija je postala na pol naša dinastija. In ker jo moram sedaj posebno spoštovati, naj imam tudi nekakšne posebne občutke za rumunsko politiko, dasi mi 90% vsega, kar obstaja v Rumuniji in kar se tam godi, niti najmanj ne ugaja. Tako se oni že zanašajo na nas, da so vsi klubi v parlamentu polni nekakšnih zelenih brošur, s katerimi se nam dokazuje, kako baje Besarabija pripada Rumuniji, in trdno verjamejo, da smo jim nekako zavezani, da nastojimo v interesu Rumunije eventuelno tudi proti Rusiji. (Medklic: Če tako mislijo, se kruto motijo. . . Drug medklic: To je le agitacija.) Pravico agitirati ima vsak, zoper to nimam nič. Konstatiram le, da se na tak način ustvarjajo vezi, ki ne soglašajo z občutki naroda samega. (Milan Pribićević: Tega ne veste!) Ej, ne vem! Vedno se vi pozivate na narod v vseh rečeh, ki so vam po volji, pa se hudo motite. Tudi z ozirom na monarhijo se pozivate pa narod, češ narod hoče monarhijo. Vraga hoče narod monarhijo! Le poglejte svojo zgodovino, pa izračunajte krize, ki jih je treba napraviti pojele vladarskih imen in ki jih je narod povzročil, pa imate odgovor, kako hoče in zahteva narod monarhijo. (Milan Pribićević: Naš kmet ni ubil nobenega kralja. . . Medklic: Ubijali so gospodje.)

Da, gospod Pribićević, tudi to je lep izum. Kadar store "gospodje" kaj, kar vam postane neprijetno, česar ne marate zagovarjati, so to storili gospodje; sicer pa sploh ne priznate gospode, ampak nam prihajate in pripovedujete, kako da pri nas sploh ni gospode, češ pri nas je vse izšlo iz opankov, tudi kralj. "Gospodje, tudi jaz sem kmet, ali vsaj kmetaki sin; nisem gosposki otrok!" — to je, kar se vsak čas lahko sliši. Tudi: Vas, gospod Pribićević, sem že slišal, ko ste tako govorili. Toda nikar ne napravljate dveh različnih pravil, kjer velja eno. (Glas iz centra: Kmetje hočejo kralja. . .) Tisti, ki hočejo kralja, ga hočejo dotlej, dokler upajo, da bodo kaj imeli od njega. (Medklic:)

ei.) Nikar mi ne dopovedujte, je prav kmet tako idealističen. Tudi ujeja ni Bog zmešal iz kakšnega posebnega testa: človek kakor drugi, ljudje pa so v prvi egoisti, in dejal bi, da kmet prvi egoist, ker je bil prvi, ki si je ustvaril posest, in zato je to najbolj v krvi.

Monarhizem ubija demokratizem

No, gospodje, ne vodi me le razlog, ampak jaz imam še poseben razlog, da se ne morem sprijazniti z monarhijo, in sicer, ker sem že dejal, zaradi tega, ker se ne morejo ideali socializma uresničiti v nobeni drugi politični organizaciji, kakor v najčistejši in najpopolnejši demokraciji, monokraciji pa zahteva enake pogoje in enake pogoje za vse, kar se navadno imenuje enakost, dasi pravzaprav ni enakost, le vsi vemo, da absolutne enakosti ni. Potrebne pa so enake pravice in enaki pogoji za vse. Teh enakih pogojev pa ni, če priznavate godovi obitelji a priori privilegiran položaj in jo zavarujete za vse do čaja, dočim si mora drug del naroda sam ustvarjati pozicije in možnosti za življenje s svojim delom in trdom. Socializem more obstati le tam, kjer so socialne, gospodarske in politične razmere ustjene po vseh zahtevah demokracije. In zaradi tega, gospodje, eden glavnih predpogojev za realizacijo socializma politična demokracija, ki izključuje monarhijo. Demokracija sama na sebi še ni socializem, ali eden tistih bistvenih pogojev je, brez katerih mora socializem stopiti v življenje. (Dalje prihodnjič.)

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladilo in vse druge potrebščine. Poskusite se pripraviti, da je doma pri kuhanju vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Groceries, sladkarije in v pradijske solenine damo primeren posnet pri vaših naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

French Line

MITRA VOJNA V JUGOSLAVIJO

LA TOURNAI. Sept. 7
LA SAVOIE. Sept. 8
PARIS. Sept. 10
BOCHAMME. Sept. 14

Levratje neodstani! Lahko se držite ali šesti svet, umirajki in topla voda v vsaki kuhinji. Občudna, proster za kadilce, pivnice, brivnice, odprti posodi na krova, slava francoska kuhinja, vino in pivo praste pri obodu, godba, glasba, postrežniki govore hrvatski in srbski jezik.

To je najzgodnejša črta, ki greste Jugoslavije.

Poseben vlak vzame potnike in potnike do Trsta ali Basela, kar si potniki želijo.

Država ima svojega tolmacha, ki govori vsaj šest jezikov. Gre s vlakom iz Havre v Jugoslavijo in pa na potnike in potnike.

Za polnopravna oglasila se pri vsakem domaćem zastopniku ali pa na družbenem uradu.

FRENCH LINE
133 North Dearborn St., Chicago, Ill.
19 State Street, New York

Jurkica Agićeva.

Fovest.

Hrvaško spisal Ka. Šandor-Gjalski.

Prevel Fr. Orel.

(Dalje.)

Sram jo je bilo povedati, da je govorila tudi z žuničem, pa je rajši zamolčala. — Kje je Dragat — je vprašala za tem.

— Ah, prosim vas! Odšla je v prodajalnico, — vedno kaj kupuje. Prava predpustna žemal! Vse, samo na-se — pa norica sodi o sebi, da je lepa. Ha, ha!

— Saj ni grda, — se je potegnila za-njo Jurkica.

— Ni! Grda je in neumna še poleg. Samo da jo alište, kakor pripoveduje, kako je vse zaljubljeno vanjo. Pa koketna, — oh, — da je groza! Moški se jej le rogajo, a revica misli, da so zaljubljeni vanjo. Prosim vas, tudi sedaj je odšla v prodajalnico samo s namenom, da vidi Garaševa, ali Turčiča, ali Bog znaj katerega drugega. Prav gotovo je neumna.

V tem hipu je vstopila Milkovićeva. Na glavi je imela nov zimski klobuk. Lisička jo je ljubezljivo pozdravila, povprašala jo, kako se je kaj zabavala. Klobuka ni pohvalila; češ, da ni najnovejše mode pa tudi da se jej ne podaja nič posebno.

Jurkica je osupnila, videča to Lisičino ljubeznost. "A kako je govorila o njej pet minut poprej!" In zopet se je kesala, da se je nastanila v tej družini. A v pismu, ki je že po večerji pisala domov, ni omenila ničesar. Nasprotno, pohvalila se je, kako imenitno je prebila ta dan v šoli.

Predno je legla k počitku, spomnila se je zopet svojega sna prošle noči. Zopet jo je spreletel mraz po vsem životu, a odvrgla je od sebe vsako sumnjo ter izpregovorila: "Neumnost!" — a vendar Lisičke ni mogla pozabiti popolnoma.

XV.

Tako se je Jurkica živela v Pazarincih. Kakor prvega dne, jednako življenje jej je potekalo tudi naslednjih dni. Jednakomerno so jej potekale ure in dnevi. Začetkom je bilo Jurkici dolgočasno. Ta tihi mir in monotonija malega mesta, ki jej je bila povsem nevajena, je vplival nanjo. Zrla je v ono nedogledno veliko ravnino, na kateri ni niti vršiča jedne same vrbe, na katerem bi se človek odpočil s ošesom. Vse jednako, vedno jednako, povsod jednako! Dolga ulica, ves dan blata in pusta, le tupatam je preletel kak kmet v diluvijalnih opankah, a od tedna do tedna kaka gospa ali gospija v nacifranji toaleti, a katero je zbujała v Jurkici spomine na njena otroška leta. Doma je bilo ravno tako enakomerno. Redno, dan za dnem, je morala Jurkica v cerkev brez kavč, ker se je služkinja zakasnila. Pri kosilu je morala istaksko poslušati vsakdanje prepire soproga s soprogo, a pri večerji je prisostvovala malo da

ne vsak dan "mlada gospoda" z vedno istimi razgovori, istimi novicami. Opravljali so iste osebe. Smiljanica je videla redko kedaj, a še redkeje se jej nudila prilika, da se razgovori z njim. Nekolikokrat ga je srečala, a on se je vsakikrat tako ali tako oprostil ter takoj odhitel svojo pot. Zavoljo tega ga ni Jurkica ne sovražila, niti se ni čutila nezadovoljno. Milica si je le: — "Glej ga čudaka! Ali je tako plah, ali neurejen!" Oboje pa se jej je družilo v neko prijateljsko pomilovanje zanj.

Ostala jej je torej jedino šola. Tam jej je mineval čas ugodno in ne da bi opažala kedaj in kako. Vedno vprežena, z vsakim dnem kaka novost in zanimivost. Od dne do dne je bolj ljubila te maličke, a opažala pri tem, da so tudi one njejim čim dalje bolj udane in odkritosrčne. A doživela je tudi v šoli veliko razočaranje. Opažala je, da te nežne dušice nagibajo več na zlo, nego na dobro, da odgovarjajo hitreje z "ne", nego z "da". Spoznala je, da ta otročja trma in svojeglavnost sta veliki oviri k napredku s poukom. Posebno pri računstvu se je čutila včasih prav utrujeno. Po dvajsetkrat redno je pokazala na računilu, da ako od treh kroglice zakrije jedno, ostajata še dve. Povpraševaje pa deco, prepričala se je, da dve tretjini je nista umeli. Vse to pa je zanj vendar bila težka vaza k — potrpljenju. Vedno otrok ni od doma prinesla seboj ni pojma o vzgoji. Niti najtemeljnejših pogojev uljudnosti. Kaj pa s šolstobom? — ne jedenkrat je opazila gnjavno golazen na otrocih, — morala se je je očistiti tudi sama. A poleg tega — in to jo je bolelo največ — je opažala, da so otroci od doma krivo poučeni o šoli, da so jej neprijazni ter da jo prezirajo. Pogostoma, kadar je kaznovala kako deklico, je to prišlo na dan. Marsikatero otroče se je zagrozilo, da pove doma, ker mati in oče sta jej rekla, naj se ne pušča kaznovati, ker učiteljica je njihova služabnica, ker jo oni plačujejo. Nekolikokrat so celo roditelji prišli v šolo ter poklicali "meštrice" na odgovor, zakaj jim je kaznovala otroka. Neka priprosta žena je vstopila v šolo, ne da bi koga pozdravila, ter zaklicala: "A kje si ti, duša moja, kaj vraga ne trpiš, — pa kdo bo tebe zapiral v 'arešt!' Alo, domov! Kaj? — Vi, ker ste 'majestrovka', mislite, da boste mučili našo dečo! Mari vas plačujemo za to! Menda ste zato tukaj, da poučujete, pa ako otrok ne zna takoj, nimate pravice pridržavati ga brez uro. Moj otrok ni tak, nisem ga nosila devet mesecev pod arem, da ga boste vi sedaj zapirali!" Pa nalezela je še na večje aurovosti, a Jurkica ni zmogla besede v odgovor. Drugikrat je prišel kancelist Najlašević z vprašanjem, kaka nova "forma" je to, mučiti otroke s tem, da se jim nalaga domače naloge. "Otroče je slabotno, še umorite mi je s temi neumnimi nalogami! Ni-li dovolj, da sedi tukaj po štiri ure na dan? Vi se v šoli potrudite nekoliko več, pa ne bo potrebno, da se otroci mučijo še doma!" Tudi temu Jurkica ni mogla oporekati. A vse take prizore je pozabljala hitro in radevolje. Bilo je pa zopet sto drugih notranjih razlogov, da se jej je šola omilila. V šoli jej je potekal čas, ne da bi bila čutila potrebo misliti na drugo.

(Dalje prihodnjič.)

ROJAK PAJK JE

V trgovini nad 16 let, na tisoče dolarjev razpoloje blaga po celi Ameriki pa se ni nikdar silalo da ni vsak dobil pošteno blago. Kdor od nas enkrat kupi, se kupi. Poljka brezplačne cenike po celi Ameriki za ure, zlatina, srebrnina, diamante, prstane, dalje prave glasne Columbia gramofone, slovenske in v vseh drugih jezikih gramofonske ploče, zastave, regalice, kape i. t. d.

On je edini pravi zastopnik v Conemaugh, Pa., za Columbia gramofone in ploče.

En sam poskus in prepričali se bodede.

IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

DELNICE JADRANSKE BANKE.

Narastajoče poslovanje Jadranske banke v rvezi s njenim ekspanzivnim delom v vseh panogah gospodarskega življenja v domovini je izkazalo potrebo povečati lastna obratna sredstva zavoda. V izvršitvi sklepa občnega zbora od 27. maja se je sedaj povzelo delniško glavnico od 120 milijonov kron na 240 milijonov kron z izdajo 300.000 delnic po K 400 ali din. 100 nominalne.

Iz mnogobrojnih vprašanj naših strank glede nakupa delnic nam je sklepali, da bojo naši izseljenci želeli nabaviti delnice III. izdaje, valed česar se je rok za podpisovanje v Ameriki podaljšal do 30. oktobra tekočega leta. Naši izseljenci, ki se niso delničarji lahko kupijo delnice pod istimi pogoji kakor nedelničarji v domovini.

Cena za eno delnico je (K 400 za glavnico in K 360 za rezervo) K 760.— doletve 5% obresti od 1. jan. do 31. okt. 1922. 31.70

K. 791.70

Delnice imajo pravico do dividende za leto 1922.

Za leto 1921 dividenda je iznosila 12% to je K 48.— in je pričakovati za leto 1922 še boljši dohodek.

Za vpis in informacije se obrnete na:

FRANK SAKSER STATE BANK
GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

EMIL KISS, bankir,
133 Second Ave.,
NEW YORK, N. Y.

ZASTOPNIŠTVO

Slovenske Banke D. D. Zagreb.
Prva Hrvatska Strojarska, Zagreb.
Francosko-Srpske Banke, Beograd,
in njih podružnice v Jugoslaviji.

Ispolnjuje v gotovim AMERIŠKEM dolarju v dinarjih in kronah v staram kroju

POTOM POSTE IN BREZOVJAVNO.

PRODAJAN SIFKANTE ZA VSE LINIJE.

VAM PREŠERIM ROJAKE IN STANOGA KRAJA.

ORAVLJAM VSE BANČNE FORLE.

PREJEMAM DENAR NA VLOGE IN PLACUJEM 4% OBRESETI.

Pišite po sebi.

EMIL KISS, bankir,
133 Second Ave.,
NEW YORK, N. Y.